

ታሪኽ ምድረ-ሐማሴን፡ኣብ ዘመነ ሃፀይ ዮሐንስ ብኸፊሉ

ኣብ ጉዕዞ ታሪኽ ወድ ሰብ፡ታሪኽ ዝበሃል ዓውደ-ትምህርቲ፡ተአፋፊ ብምኳኑ መስለኒ፡ ኣዚዩ ኣካታዕን ኣሰሓሓብን፡ወላ እኳ ወለድና፡ “ጭብጢ የጭብጥ ማእሲ የገላብጥ” ቢሎም ተመሰሉ፡ወርሻ ተኩነ ተውረሱና፡ዋርሳ ወርሻ ግን ሰናይ ፍቓድን በርቱዕ ባህሪ ምኩልኻልን የድልዮ እዩ።እዚ ብምኳኑ ከኣ፡ገና ኣብ ዓውደ ታሪኽ ሰብ ወድ ሰብ ክካታዕን ክሰሓሓብን ክነብር ምኳኑ ግን ዓቢይ ምሁር ሥነ-ሰብኛን ፈላስፋን ዝነበረ ፕሮፌሰር ዚግመት ባውማን ኣብ ሓደ ካብ ኣስተምህሮታቱን ቃለ-መጠይቓቱን ኣውሲእዎ ሓሊፉ እዩ።

ጀነራል ሞሽ ዳያን (ሙሴ ዳያን ብኣጻዋውዓ ሓበሻውያን) ተኩነ ንገለ ሓለፍቲ ጸጥታ ኢትዮጵያ ነበር፡ኣብ ዘመነ መንግሥቲ ኃይለሥላሴ፡ኣብ ሃገረ እስራኤል ተመኸርን ስልጠናን ክወስዱ ብዝኸዱ፡ሓደ ሐማሴናዊ መኩነን ጸጥታ ዝነበሩ ኣብ መጋርያ ወግዕታቶም ካብ ዝሓተትዎ ሕቶታት ነታ ሓንቲ ተሃዋሲት ሕቶ ክምልሽ ከሎ፡

“ሓበሻ፡ኣይትወልዱና ኣይንወልደኩምን ኢና።ንሕና ዘርእናን ታሪኽናን ጽቡቕ ገይርና ንፈልጦ ኢና።ምሳካኩም ድማ ከም ማንም ደቂ ኣዳም መጠን ሰብኣዊ ዝኩነ ሕውነት ኣሎና እዩ።እንተ እቲ ቀዳማዊ ምኒሊክ፡ጊዮ ብዓሌት ሓደ ኢና ዝብል ግን ሓደ ኣይኩናን ኢና።ሓበሻ ክንደይ ዘኩርዕን ዝሕብንን ታሪኽ ከለኩም፡ናይ ካልእ ኣይተቋምቱ ኢኹም...” ክብል ከም ዝተዛረበም እናሻዕ ንሰምዕ ኢና።ቃል ብቃሉ ኣይኩነን እዩ። መንፈሱ ግን ንሱ እዩ ነይሩ።

እነ ድማ ንገለ ካብቶም ኣብቲ ሻቡ ጊዜ ናብ እስራኤል ካብ ዝኸዱ ሰባትን ነዚ ታሪኽ ዝፈልጡን ደጋጊመ ብምርካባይ፡ነዚ ወግዒ ጀነራል ሙሴ ዳያን ክሰምዕ ክኢሊ እዩ።ኣብዚ ሕጂ እዋን ወድ 89 ዓመት ኩይኖም ዘለዉ ኮለኒል ለገሰ ተገንኝ ይኹን ንዶ/ር ኪሮስ ሙሉ መኩነንን ንነፍስሔር ግራዝማች ሓጐስ (በጀት) ተኩነ ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚን ካልእ ኣፍልጦ ስለ ዘሎዎም፡ ብመልክዕ ቃለ መጠይቕን ወግዕን ደጊመ ክፈልጥን ከረጋግፀን ክኢሊ ኣሎኹ።

ብዛዕባ ጀነራል ሙሴ ዳያንን እቲ ወግዕን ጊዜ ኣብ ዝረከብኩሉ እዋን ክጽሕፍ ክፍትን እዩ።እቶም ንሙሴ ዳያን ታሪኻዊ ሕቶ ዝሓትዎ ሐማሴናዊ ኣቡ፡ከም ባህጎምን ከም ጸሎቶምን ኣብ ሃገረ እስራኤል ከም ዝዓረፉ ብምስምዕይ ድማ ካብ ኣፎም ክረኽቡ ተበጊሰ ነበረኩ ሓበሬታ ከም ኣጋጣሚ ኩይኑ ብምኸንያት ሞቶም ርዳኣ ኩይኑ ምህላዉ ድማ ከስምረሉ እፈቱ።እቶም ኣብቲ ወግዒ ካብ ዝነበሩ ሓደ ዝኩኑ ኣብ ኣስመራ ተወሊዶም ዝዓንበዩ ወድ ሸረ መኩነን ፀጥታ ተኩነ መሳጢ ታሪኽ ዘሎዎም ወከፍ ምኳኖም ተነገሩኒ ኣሎ ግን ንገራም ተኩነ ኣይረኽብኩምን እዩ።

ድርብ ክሳራ ዝበሃል ከምዚ እዩ።ብዝኩነ ዉልዳቶም ነዚ ጽሑፍ ናይ ምንባብ ዕድል ተጋጢምኩም ወይ ተጋጢምዎም፡ሓደ መዓልቲ ታሪኽ ወለድኹም ከተካፍሉና በዓል ተስፋ እዩ።እም በሉ ናብ ዋና ቅውም-ነገረይ ክኣቱ እፈቱ።

ታሪኽ ታሪኽ እዩ።ኣብዚ ቀረባ ጊዜ ምስ ክቡር መምህር ተወልደ ረዳ (ዓቢይ ሙዚቀኛ) ብዙሕ ከነዋጋዕ ዕድል ብምግባረይ፡ሓደ ዶር ክጸውር ቀሲበሙኒ ኣሎዉ። “ንሱ ድማ ታሪኽ ክዕመጽ የብሉን።ኣነ ታሪኽ ክዛረብ ተኩይነ እታ ሓቅን እታ ሓቅን ጥራሕ እየ ክዛረብን ክፅሕፍን ዝደልይ ወ ዝፈቱን።ንሳ እዮም ከኣ እቶም ወለድና ዘምሃሩና።ብርሃን ዓይነይ ተዘይጋረድ ነይሩ።ንታሪኽይ ባዕሊይ ምጽሓፍኹም ነይረ።ብርዕይ ሓዚ ታሪኽይን ዝፈልጦን ክጽሕፍ ክንደይ ባህሪ ነይሩኒ እንተኩነ ንሂ ሞት ወደይ ዉስጡ ዉስጢ ቀቲሉኒ።ድልዳል ሰብኣይ ክነሳይ ዓይነይ ግን ግብ በለ።” ብዝበሉኒ ሓደ ሰፍ ዘይብል ጽዕንቶ ኣብ ዝባነይ ሮማዕ በለ።

ንግደ ሓቂ ካብ መምህር ተወልደ ረዳን ንገራም ዝመስሉን ብዙሕ ኢኻ ትመሃር።ብፍላይ ድማ ንታሪኽ ዘሎዎም ኣክብሮትን ሚዛንን እምብዛ የቅንኣኒ እዩ።ብፍላይ ድማ ንብጻዮም ዝነበረ ነፍሴሔር ደስታ በዛብህ (እንዳ ሸቃ በዛብህ) ከልዕሉላይ ከለዉ፡ ከም ገለ ይኸውን፡ናዕታ ስምዒታተይ ህርመቱ ይውስኹዮ። እቲ ምንታይ፡ሲ፡ካብቶም ፍቕሪ ወ ሓልዮት መጥዮም ዘዕበዩኒ ስድራቤታት፡ ሓንቲ ንሳ እታ ሕያወይቲ ስድራ ብምኳን እዩ።

እውኅነት ደስታ በዛብህ ወይዘሮ ዘመዳ (አደይ ዘመዳ) ንዓይ ከም ኣደይ እየን። ፍቕርን ሓልዮትን ጥራሕ ዘይከብኩሉን እዮን ጊዚያት መጽናዕትና-በቲ ድሙቕን ብሩህን ፍቕርን ገፀን። መኣዲ (መግብን ዝስተይን) እናቕረባ ብፍሕሸው ሳውያ እናሻዕ ዘቕርባ ደጊ ኣደ እየን። ስለዚ፡ እዚ ታሪኻዊ ዕሑፍ ናብ ኣንብብቲ ከቕርብ እንከለኹ፡ ንክብሪ እዛ ሕያወይቲ ስድራ ክኸነለይ ብምሓሳብ እዩ እብል።

ብዛዕባ ምድረ-ሓማሴን ኣብ ዘመነ ሃጺይ ዮሃንስ ወይ ድም ኣሉላ ኣብ ምድረ-ሓማሴን ከም ወትሃደራዊ ሓላፊ መጠን ከይኖም ኣብ ዘገልገልሉ መቃን ጊዜ እንታይ-እንታይ እውንታውን ኣሉታውን ስርሓውቲ ሰሪሖም፤ ራእሲ ወልደሚካኤል ሰሎሞን ከብ ደጃዝማች ሃይሉ ከ እንታይ ኣሉታውን እውንታውን ተራን ግደን ነይርዎም፤ ታሪኽ ታሪኽ ተከብሮት ታሪኽ ከመስል ኣሎዎ። እቲ ምንታይ-ሲ ንትምህርትን ንምእራምን ስለ ዝጠቐም እዩ። ካብዚ ሓሊፉ ሓደ ሓደ ወልቀሰባት ኣብ ዝማእምኦም ታሪኽ ኣይንፈልጥን ኢና። ኣብ ዝኮርኩሖም እዮን ድማ ከም ምሁራትን ፈላጣትን ታሪኽ መሲሎምን መሲልዎምን ከብ ኢሎም ብደይ መደይ ታሪኽ፡ እው ንታሪኽ ኣብ ፀሓይ ቀትሪ ተጠሊዖም፡ ከበላሸውን ከዕልሉን ንርእይን ንሰምዕን ኣሎና።

ታሪኽ ድማ ኣብ ግቡእ ጊዜኡ ተዘይተሓኸሙ ወይ ተዘይተፈዊሱ ጊዜ ብዝኸደ ካልእ ቍስልን ሕማምን ከምጽእ ንቡርዮ።

ኣነ ድማ ኣሰር እኒ መምህር ተወልደ ረዳ፣ ዶ/ር ኪሮስ ሙሉ፣ እንጅነር ግርማይ ተኸለሃይማኖትን ካልኣትን ታሪኽ ከም ዘለዎ ክጽሕፍን ክሕልፍን ፈጣሪ ይሓግዘኒ እብል። በሉ እምበኣር፡ ዓውደ ታሪኽ ሰፊሕን ዓሚቕዮቕን ብምኳኑ ንኹሉ መርሚርካ ኣይከብንን ዳህሲስካ ኣይውዳእን እዩ።

እንተከብ ነዚ ዝስዕብ ኣርእስትን ትሕዝቶን ከም ሓደ ክፋል ታሪኽን ነቶም ዝተጠቐሱ ሰባትን ዝትንክፍ ታሪኽ ብምኳኑን ኣብቲ ዝሓለፈ 30 ዓመትን ሕጅን ዘየለ ታሪኽን ፈጠራን ክዝንተውን ክውጋዕን እናሻዕ ክንሰምዕ ጸኒሕና ኢና። ነዚ ንምእምኡ ጊዜን ዓቕልን ከብ ትምህርትን መጽናዕትን ግድን ከም ዘድልይ ኣየማትእን እዩ። ብድሆታትን መሰናክላቱን ግን ከምቲ ኣባይ ወልደኣብ ወደማርያም “ዘራኡን ዓጻዶን ብሓደ ዝሕጎስሉ ይግበር” ዝበልዎ ከም ባህግን ሰናህይ ትምህርትን ማሕረ እኳ ተከብ ግን ኣብ ባይታ ተተምኒኻን ሃረር ኢልካን ኣምበ ኣይከውንን እዩ።

ስለዚ፡ ከይተሓለልናን ከይተፀዓድናን ከምርምርን ከነጽዕን ይግባኣና እዩ እናበልኹ፡ ነቲ ቕድሚኡ ዘወገን ኣብሉ፡ ብሓልዮት ሸወደናውያን ትሕተም ዝነበረት ጋዜጣ “ብርኃን ይኹን” ተሓቲሙ ዝወፀ ታሪኻዊ ጽሑፍ ናባኹም ከም ዘለዎ ኤቕርብ ኣሎኹ። ነዚ ጽሑፍ እዚ እንጅነር ምልኣት ሓለፎም ዝተብሃለት ግድስን ኣብ ስርሓ ድማ ስልጥቲ ዝከብንን ሓፍትና ክትጽሕፎ እንከላ ንመሰረታዊ ትሕዝትኡ ከየጉደለት “ከጨረመትን ከይቆርመመትን” ነቲ ኣብቲ እዮን ዝነበረ ሳውያ ኣጸሓሕፋ ማለት ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ቃላት ክልተ ነጥብታት ከም ባህልን ንቡርን ከይኑ ተጻሒፉ ዚነበረ ጥራሕ ንኣንባቢ ከይስልቶም ብምባል ብከምዚ ኣገባብ ክትጽሕፎ መሪግ ኣላ።

እቲ ካልእ ወላ ፊደላቱ ከምቲ ጥንታዊ ኣገባብ ኣጸሓሕፋኡ ኣስፊራቶ ኣላ። ካልእ ጊዜ በዚ ሎሚ ዝጸሓፎ ዘሎ ኣገባብ ክንጽሕፎ ተስፋ እናገብርኩ-ንሎሚ ግን ከም ዘለዎ ይቕርብ ምህላው፡ ምፍላጡን ምሕባሩን ኣገዳሲ ከይኑ ይስመዓኒ። እንጅነር ምልኣት ሓለፎም ንሰሉጥ ኣገልግሎታ እናመስገንኩ፡ ብቐጥታ ናብኡ ከብለኩም እዩ። ናይ ጸሓፊ ርእይቶን ሓሳብን ወይ ድማ ትንተና የብሉን እዩ። ነቲ ክልተ ግዳሳት ኣቕይሸቲ እቲ ከባቢ ኣብቲ መቃን ጊዜ እቲይ ዝጸሓፍዎ ናብ ኣንባቢ ምብጻሕ እዩ እቲ እንኮ ዕላማ እዚ ዕሑፍ እዚ ክብል እፈቱ።

“Conflict and division will remain in the world as far as humanbeing exist.” Professor Zygmunt Bauman

“ወድ ሰብ ኣብ ዓለም፡ ብሕይወት ክሳዕ ዘሎ ጎንጽታትን ፍልልያትን ግድን ኣሎ፤ ክህልው እውን ዩ።” ፕሮፌሰር ዚግንት ባውማን

ናይ ወንጌል ብርሃን ኣብ ሓማሴን ከመይ ኢሉ ኸም ዝኣቶን ከም እተገልጸን።

ብቐሺ ሰሎሞንን ቀሺ ዘርአ ጽዮንን እተዘንተው።

ስለ ርሕሩሕ ምሕረት ኣምላኽና ብኡ በርቂ ጸሐይ ካብ ላዕሊ ዝበጽሐና ሉቃ ፩፡ ፸፰።

ነጹብራቕ ወንጌል መንግስቲ ክርስቶስ ናይ ጸጋ ጸሐይ ጸርጉ ናብ ጸዐዘጋ ኺኣቱ ኸሎ ከምዚ እዩ።

ደቂ እታ ዓዲ ብንእስነቶም ሕጅም ከም ስርዓት ኢትዮጵያን ከም ልማድ ኣቦታቶምን ብትምህርቲ እዮም ዝወበዩ እሞ፡ እቶም ከህናትን ዲያቆናትን ብትምህርቲ ቀሺ ሓይለኣብ ዝኣውርኦም ኣብቲ ቤተ- ክርስትያን በቲ ስሩዕ በቦታቶም ዝጸንሑም ምግልጋል ብዘይ መንቅብ ጥንቁቓት፡ንሕድሕዶም ብፍቕሪ ጽኑዓት እዮም ዝነበሩ።

ኣብ ቤተ-ክርስትያን ዘሎ መጻሕፍቲ እናመርመሩ፡ዚበዝህ ምምርማርም ብዛዕባ እምነት ስላሴ ብሃይማኖተ ኣበው፡ ብዛዕባ ንብረት ምእመናን፡ብፍትህ ነገስት ብሲኖዶስ እዩ።ብምግባርም ከኣ ድሌት ጽድቂ ነበርም፡እንተኹ ስርዓት ሲኖዶስ ካብ ኣሪት ከም ዚኸብድ ተርአዮም።

ኣብ መንጎዚ ኣብቲ ቤተ-መጻሕፍቲ ቀደም ብ፲፰፻፵ እተሓተመ ኣምሓርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ሀሰስ ኢሎም ረኸቡ።፩ መጽሐፍ ቅዱስ ንምንባብን ንምምርማርን ባህሪ ስለዝነበርም፡ኣይዐርፉን ነበሩ።ከምዚ ዘበንዚ እኳ መብራህቲ ብብዓይነቱ ዘልቦ ኸነሱ ምሽት ምሽት ዕጩይቲ ኣንዲዶም የንብቡ ነበሩ።ብኡ እናመርመሩ ልቦም እናሞቐ ኸዱ፡መታን ፍልጠት ከብዝሑ ኸኣ ንጎንደር ኪኸዱ ሓሳቦም ነበረ።ከምዚ እናበሉ ኸም ዓቕሞም ፍልጠት ምስ ረኸቡ ኸህነት ከምጽኡ ሀሊቃ ኣፈወርቅ ሊቀ ካሕናት ሀማሴን ንዓድዋ ሕዞምም ከዱ፡ብኣቡነ ኣትናቴዎስ ከህነት ኪቐበሉ።

መዐርጎም ኪህብዎም ከለው ግና ሊቀ ካህናቶም ፈልዩ ኣብ ቅድሚ ኣቡን ደው ምስ ኣበሎም እንተ ኸኣልኩም ኣብ ካልእ ሀገር እንተ ዘይከኣልኩም፡ኣብ ዓድኹም ወንጌል መሀሩ፡ኢሎም ሽምዎም።ድሕሪዚ ሀሊቃ ኣፈወርቅ ኣብቲ ኸተማ ዓድዋ ኣእትዮም፡ምስ ኣቶ ዮሀንስ ማየር ናይ ነምሳ ልኡኽ ወንጌል ኣላለይዎም።

ንሶም ድማ ኣምሓርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ኣምጺኦም ፈተንዎም፡ምውጻእ ምዕራፋቱን ምንባቦምን ምስ መርመሩ፡ ተሓጉሶም ክፍሊ ወንጌላትን መልእኽታትን በበይኑ እተሓተመ ኣምሓርኛ መጻሕፍቲ ብዙሕ ህብዎም።

ድሕርዚ ኣይተ ማርያ የሎም፤“እምበኣርሲ ኣምሓርኛ ምንባብ ካብ እትኸእሉስ ንባጽዕ ሰብ ስደዱ፡ መጽሐፍቲ ክህበኩም።” ንሳቶም ከዓ ሰብ ኣይንረከብን ምጽዋዕ ዚኸደልና “የልዎም።ንሶም ከኣ የሉ፤ ብሰብ ጌሩ ክሳዕ ኣስመራ እንተ ኣምጽኦኹልኩም ኣብ ኣስመራ መን ይቐበለልኩም፡ ንሳቶም የሉ፤” ኣብ እንዳ ቀሺ ገበዝ ግርማይ ሀቡልና።” ኣይተ ማየር ድማ ከም ዘልዎ ፱ መጽሐፍ ቅዱስን ኻልኣት መጻሕፍትን ሰደዱልና፡በቲ ሓደት መጽሐፍ ከም ሓዊ ነደደ ሓደ ጥዋፍ ንብዙሕ መብራህቲ ኸም ዜንከስ፡ከምኡ ነሓድሕድ ተናኸስ፡ ናይ ወንጌል ብርሃን ኸኣ ኣብ ሓማሴን ክበርህ ጀመረ።

ክህነትን ዲቀኣን ከምጽኡ ምሰታቶም ዝኸዱ ሰብ ሓማሴን እኳ ዘዝደለይዎ ኣልዐሉ።ሽዑ ምጽላእ ቃል እግዚአብሄር ዘይተላዕለ ኸይኩ፡ንብዙሕ ሰብ ባህሪ መጻሕፍቲ ነበር።ከነ ድማ ብ፲፰፻፸፪ ብወርሒ ሕዳር ንምብዛሕ ፍልጠት ቅኔ ኺመሃሩ ጸሊቆም ንጎንደር ኪኸዱ ኣኹሱም (ኣክሱም) በጽሑ እሞ ኣሕዋቶም ኣርኪቦም ካብኡ መለሰዎም።

ኪብሉ ኺብሉ ዝበለፀ መገዲ ምድሓን ወሰኽ ዜብሉ ብየሱስ ክርስቶስ ጥራይ ከም ዝኸነ ክርድኡ ጀመሩ።ደጊም በዚ ኸምዚ እናወሰኹ ስርዓት ኣቦታት እናነዓቐ ኸዱ፡ንኻልኣት እኳ ኸም ዓቕሞም እዙ ጽሩይ ቃል እግዚአብሄር እምበር፡ ገድልን ተኣምርን ድርሳንስ ዚጠቅም የብሉን፡እናበሉን ይነግሩ ነበሩ።

ቅድሚ እዚ ኸኣ ሓደ ሰብ በዓል ኤውሮጳ ካብ ሀገር መን ከም ዝኸነ ደኣ ኣይንፈልጥን እምበር፡ መጻሕፍቲ ጽዒኑ መጺኡ ኣብ ኣደባባይ ደገዝማቲ ህይሉ ኣውደቐ እሞ ብዙሕ ሰብ ተዛረፎ፡ ግእዝ እዩ ዚበዝሕ ኣብኡ ኸኣ (ካቴኪስቶስ) ጥያቄ እተባህለ ነበረ።ንሱ ንመላእክቲ ንዝሞቱ ቅዱሳን፡ ንማርያም ድንግል ምስጋድ መታን ኬማሉድና፡ምልማኖም ድማ

ኸም ዘይግባእ በይኑ ክርስቶስ ከምዝኸኑን መማሊዲና ጽሑፍ ነበሮ። ነዚ መጽሓፍ እዚ ዝሓዘ ኸኡ ዓቢ ኹነ ንእሽቶ ኣብ ዝረኸበ መኻን የንብቦ ስለዝነበረ፡፡ልቢ ፈለስቲ ቢዜኒን ሓያሎ ካብ ካህናት ሀገርን ነደደ፡፡ ጸዕቶም ድማ እናበርትዎ ኸደ።

እቶም ጣዕሙ ዝመቀሮም ደቂ ጸዓዘጋ ግና እናተብዑ ኸዱ እምበር፡፡ ብቻል እግዚአብሄር ካብ ምዝራብ ሰግጥ ኣየሉን።ነዚ ቻል እግዚአብሄር ዚፈትው ኣብ ሓማሴን ከኡ ብዙሓት ነበሩ።ጓሂ ፈለስትን ካህናት ሀገርን ድማ ተላዕለ፡፡ ዋዕላ ኺወግዑሉ ጀመሩ፡፡ እንተኸኑ ከሳዕ እዋኑ እኳ ኣየሰለጡን።

እዚ ኪኸውን ከሎ ልኡኻት ወንጌል ኣይተ ላገርን ኣይተ ሄድንስትርሚን ኻብ ሀገር ሰወዴስ (ሸወደን) እተላእኩ ኣብ ጸዓዘጋ ናብ ነቡርእድ ገብሩ ውበት ደሐር ዋግሹም እተባህሉ ኣተው።ክረምቲ ግና ናብ በለዛ ክኸርሙ ተፈቂድሎም። በዓልደረባ ንብላታ ገብረመድህን ሂባምዎም ኣብ እንድኣም ሰፈሩ።እሞ ኣብኡ ተላለይዎም ተፋቐርሞም።እንተኸኑ ኻብ ቃል እግዚአብሄር ተገሪሆም ብድፍረት ኣታ እናበሉ እንተ ሓተትዎም ንሳቶም ከኡ ብጥንቃቕ ቀስ ኢሎም ይምልሰሎም ነበሩ።

ከም መሳትኣም እምበር፡፡ከም ዓባይቲ ኣየኸበርዎምን እንተኸኑ ንሳቶም ዋዒኣምን ህወኸምን እናረአዩ ይዕገስዎም ነበሩ።ምስናይዚ ኸኡ ሓገስ ልቢ ኣልይዎም፡፡ቀልጢፎም ናብ ጸዓዘጋ ይመላለሱ ነበሩ።ደቂ ጸዓዘጋ ኸኡ ናብ በለዛ ይበጽሑዎም ነበሩ።ንሳቶም ከኡ ብብሩህ ገጽ ይቕበልዎም ነበሩ እሞ፡፡ፍቕሮም እናሓደረ በርትዔ።እዚ ድማ ኣብ ፈለስትን ኣብ ሀገርን ቅንኣት ኣልዕለ፡፡ሃይማኖት ፈረንጂ ሒዞም ከኡ ኣበለ።

ኩነ ብ፲፰፻፸፫ ዓመት ብወርሒ ግንቦት ክፍኣት ዝመልኤ ልቢ ፈለስቲ ቢዜን ናብ ብላታ ገብረኪዳን ንምክሳስና ኸመጹ ኸለው፡፡ ቀሺ ገብረመድህን ንመገሻ ኸሓልፉ ኣብ ዓዲ ቆንጺ ተጓነፍዎም እሞ ብገርሆም ከምቲ ፍቕሪ ቐደሞም ዘለው መሲሎዎም ካብ በቐሎም ወሪዶም ከመሓደራትኩም እናበሉ ኢድ እንተ ነስኡሎም ሓደኳ ዝመልሰሎም ሰኣኑ። ስለዚ መገሸኣም ሓዲጎም ተመልሱ እሞ እናጋለቡ መጺኦም እቲ ዝኸኑ ዘበለ ነቶም ብጮቶም ነገርዎም።ንሳቶም ድማ ኸፉእ እንተኸኑይኑ ሓደው ጽቡቕ ቅድም ዚሓትዎም መሲልዎም ናብ ቤተ ክርስትያን ምንጻፋት ኣንጺፎም ተጸበይዎም።

እንተኸኑ ኣስታት ፬ ዚኣክሉ ፈለስቲ ተገሪሞም፡፡ናብ ብላታ ገብረኪዳን ኣቕኒዶም ኣትዮም፡፡ “ብኻህናት ጸዓዘጋ ተማሕጺና ኣሎና” የልዎም።ብላታ ገብረኪዳን ከኡ ገላውኣም ለኢኮም ወሰዱና።ሸዑ ክንደይ ውዑይ መንፈስ ነበረና፡፡ኣብ ሰብነትና ሓገስ እምበር ንእሽቶ ፍርሐት ኣይነበረናን፡፡ባህ እናበለና ኸድና፡፡ኣውርኣም ዝዛረብ ኣባት ሀይለኢየሱስ ነበሩ፡፡ ናትና ድማ ቀሺ ሓይለኣብን ቀሺ ገብረመድህንን ኸኑ።

በቲ እዋንቲ ዝነበረ ምኡት ብዛዕባ ምምላድ ቅዱሳንን ታቦትን እዩ።እንተኸኑ ቀሺ ሓይለኣብ ንመጽሓፍ ቅዱስ ብጣዕሚ ፈሊጥዎ ነበረ እሞ በቲ ዘበን እቲ ዚገጥሞ ሰብ ኣይነበረን ብዘይ መምህር ብፍቃድ እግዚአብሄር ተገልጮሉ ነበረ።ቀሺ ገብረመድህን ድማ ብኣእምሮ ብምኡት ለባም ከኡ ነበሩ።

ሕጂ በቲ ዝኸሰሰዎ ብምኡት ኣይቀንዶምን ኸም ዝሓሰብዎ ኣይሰለጠምን እሞ ቀሺ ሓይለኣብ ከኡ በቲ እተዛረቦም ሰግጥ ሰግጥ እንተሉ እዚ ቐይሔመይሕዶ ደኣ ዚምኡተልኩም መሸልኩም፡፡ኪብሎም ጀመረ።ኣይተ ጋፎ ዳንግሽ በዓል ጸዓዘጋ ድማ ልቡ ምስኣም ስለ ዝነበረ ቃሕትዮም ምላሽ ስኢኖም እንተ ረኣዮም፡፡መታን ኪድልድሉ ዕርቂ ኣምሲሉ ኣብ ምኹዓት መሬት ዋዕላ ክኸውን ሕጽር ብዝበለ መዕልቲ ኣቋጸሩና።

ኩነ ድማ በቲ ቐጻራ መዕልቲ መጻሕፍትና ሒዝና ተደላዲልና ወፈርና።ስኢ ማርያም ምስ ወዳ ኣብ ኣትራኖስ ሰቕሎም ብዙሕ ድጋም ኪደግሙ ደንጎዩ።ድሕርቲ ብዛዕባ ኣማላጅነት ነገር ተላዕለ።ኣባት ሀይለኢየሱስ ቅዱሳን ጻድቃን የማልዱ እዮም የሉ።ቀሺ ሓይለኣብ ከኡ ከመይ ንዝበሉ እዮም ዜማልድዎ የሉም።

ኣባት ሓይለኢየሱስ፡፡እቲ ምእንቲ እከለ ኢሉ ብሸም ሓደ ጻድቕ ዝክር ዚገብር ዝነበረ ሰብ ሞይቱ ምስ ተቐብረ መላእክተ ብርሃን መጺኦም ነታ ነፍሲ ምግባር ስኢኖሙላ ይኸዱ።መላእኸተ ጻልማት መጺኦም ይወስዱዎ እሞ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሄር ደው የብሉዎ።እግዚአብሄር ድማ ነዛ ነፍሲ እዚኡ ኣብ ገሃነም እሳት ውሰድዎ ይብል።

እቲ ዝክር ዝግበር ዝነበረ ጻድቕ ከአ ናብ እግዚአብሔር መጸኢ ተዝካርካ ዝገበረ፤ ሽምባ ዝጸውዐ እምሕረልካ እየ ኢልካዶ ኪዳን ኣቲሻለይ ኣይኮንካን፤ እዛ ነፍሲ እዚአ ድማ ዝክረይ ክትገብር ዝነበረት እያ ይብሎ። እግዚአብሔር ከአ፥ መሊሱ ሕደጉዋ ትድሐን ይብል። በዚ ሽምዚ ዝበለ ነገር ኣማሊዶን የድሕኑ እዮም የሉ። በቲ ዘበንቲ ኣብ መጻሕፍቲ ኣዋልድ እምበር፥ ኣብ ቅዱሳት መጻሕፍቲ ፍልጠት ኣይነበርዎን። ቀሺ ሓይለኣብ ከአ፥ እዚ ቻላት እዚ ሓሶት እዩ፥ ኣብ ቃል እግዚአብሔር ኣይርከብን የሎም። ንሶም ድማ ኣርባዕተ ጉባኤ ሽንግር የልዎ።

ስለዚ ቀሺ ሓይለኣብ ከአ ብሉይን ሓዲስን እምበር ካልኣት መጻሕፍቲ ንምስክር ኣይቕበሎምን የሎም። ኣብ መንጎዚ ኣንጻርጺሮም ሓሳቦም ስለ ዘይኮነሎም፥ ረብሐት ዜብሉ ምጽራፍን ታዕታዕን ሹነ። ንምሽቱ ምልጋብ ተሳኢኑ ኣብ ጸዓዘጋ ናብ ዳኛ ተመለሰና።

ከዓ ድማ ናብ ጸዓዘጋ ምስ ኣቶና፥ ኣባት ሓይለየሱስ ኣብ ቅድሚ ዳኛ፥ ነዚኣቶም ሪፖም ከይትህብዎም ቤተ ክርስትያንውን ከይኣትዎዎ፥ ምስታቶምውን ከይትሳተፉ፥ ገዚተ ኣሎኹ፥ ስልጣን ዘለዎ ድማ ይገዝት እንተበሉ ኩላቶም ፈለስቲ ገዚትና ኣሎና፥ የሉ። ቀሺ ገብረመድህን ከአ ይርኤኹም፥ ጐይታይ ሳይረታ ከብቱ ሳይፋታ ምሽቱ ብስርዓት ኣብ ምጽት ቋምና ሽለናዶ ሺግዝቱና የሉ።

ካብቶም ዓበይቲ ገሊኦም እኒ ኣይተ ባርያኡ ሸከቲ፥ እኒ ሽንቲባ ዘሙይ ጸዓዘጋ ዘለውዎም ተንሲኦም ሕደጉ ኣፍትሑሎም፥ ኢሎም እንተ ለመንዎም፥ ኣይንፈትሖን፥ ኢሎም ኣበዩ። ንሕና ከአ እምበኣረይ ከማኹም ስልጣን ኣሎና፥ ምገዝትናኩም ኔርና፥ እንተኹን ንስካትኩም ገዛኣቲ ምድርን ሸየምቲ ዓለምን ኢኹም እም፥ ሸሕ ምንጻፍ ቅርሺ ዝመልኦ፥ ሸሕ ነፍጢ ምስ ባርያ ተኳሲኤን ይሓልወኹም፥ ሪፖም ከይትህብዎም፥ ከይትራኹብዎም፥ ኢልና **ዝዘገና**።

ዳኛ ድማ፥ ንሳቶም ብዝገዝትዎ ንሳትኩም ብዝገዝዝክምዎ ገዛኻትኩም ኪዱ የሉና። ንሕና ኣብ በቤትና ሓደርና፥ ንሳቶም ግና ኣብቲ ቤተ ክርስትያን ተደፊናም ሓደሩ። ንጽብሒቱ ዐረቕቲ መጸኢም፥ እዚ ዓቢ መጽሓፍ ቅዱስ ደኣ ሓዙ እምበር፥ ጥያቄ ዝብሃል ኣይትሓዙ፥ የሉና። ንሕና ሽኦ መጽሓፍ ቅዱስ ካብ እንሕዝ ኩሉ ኣብኡ ኣሎ፥ በዚ ተዐረቕና።

ሸዑ እቶም ዓረቕቲ ኣብቲ ንሳቶም ዘለውዎ ናብቲ ቤተ ክርስትያን ሒዞሙና ሽዱ። ዕርቂ ምስ ከዓ፥ ከመለኹም እናተበሃህልና ተሰዓዎምና፥ ድሕርዚ ሽልተ መዐልቲ ኣብኡ ውዒሎም ብመጻሕፍቲ ድማ ክንዘራረብ ወዐልና፥ መወዳእትኡ ብስምምዕ እተባላሾ ስርዓት ቤተክርስትያን ከነቕንዕ ኣብ ምኹዓት መሬት ዋዕላ ኪኸውን ብዓል እዝጊ መስከረም ተቋጺርና ብደሐን ተፈላሌና።

ከዓ ሽኦ፥ ወርሒ ነሐሴ ሺኦቱ ጸመ ፍልሰታ ንቐሺ ሓይለኣብን ንህብተጊዮርጊስን ኣሕዋትና መታን እቲ ብመጽሓፍ ቅዱስ ተረዲእናዮ ዘሎና ኪነግርዎም እም እንታይ ከም ዝተርጉምዎ ብህድኣት ኪሓቱን ኪመልሱን ኪመራሙናን ንደብረ ቢዜን ሰደድናዮም። ንሳቶም ግና ለኮ ክፍኣት ዝሓሰቡ “ንሕናስ ኣብ ገዳም ኩንና ክንጽሊ ኣብዚ መጻእና እምበር ምስታትኩም ክንዛረብ ግዜ የብልናን” ኢሎም ገጽ ከሊኦም መለስዎም። ደሐር ብዓል እዝጊ መስከረም ዝነበረ ዋዕላና ክሳዕ መኸሰሲና ዜዳልው ብዓል እዝጊ ጥቅምቲ ይኹን፥ ኢሎም ለኣኹልና።

በቲ ቀዳማይ ባእስና ካብ ራእ. ዮሀ. ፯ይ ም ፲ይ ፍ ብዛዕባ ምምላድ፥ “ወጸርኑ በቃል ዕቢይ ወይቤሉ እስከ ማእዜኑ እግዚአ ቅዱስ ወጻድቕ ኢትትቤቀሎሙኑ ወኢትኩን ኖሙኑ በእንተ ደምነ እምእለ ይነብሩ ዲበ ምድር” ኢሎም ጠቂሰምዎ ነበሩ። ቀሺ ሓይለኣብ ከአ፥ “እዚ ምእንቲ ሕነ ኪኸፍለሎም ንመዓት ለመኑ እምበር፥ ኬማልዱ ንምሕረት ኣይለሙኑን” ኢልዎም ነበረ እም፥ ስለዚ ሽኦ ጸርፊ ገይረምዎ ነበሩ። ኣቦኡን ኣዲኡን ዝጸረፈ ሞት ይሙት። ዘጸ ፳፩ ፲፯። “ንጽዮን ዚጸልእዎ ኹሎም ኣብ ናሕሲ ሽም ዝበቐለ ሳዕሪ ይኹኑ።”-ከምኡ ዝመስል ከአ ካብ ሓያሎ ኣዋልድ መጻሕፍቲ ኣኻኺቦም ይጽሕፉ ስለ ዝነበሩ እዩ፥ ጥቅምቲ ዝገበርዎ።

ከዓ ድማ፥ እቲ ናይ ክፍኣት ምክርም ብተንኩል ምስ ወድኡ ንብላታ ገብረኪዳን ሓዲጎም በቲ ቀዳማይ ምጽት ብቕንዕና ስለ ዝዳነዩ፥ ጸሊኦምዎም በቲ ቐጻራ መዐልቲ ኣብ ምኹዓት መሬት ኣብቲ መኻን ዋዕላ ነፍጠኛታት ራእሲ

ባርያኡ አምጺኦም ንቀሺ ሓይለኦብን ቀሺ ሰሎሞንን ንቀሺ ገብረመድህንን ንህብተጊዮርጊስን አትሒዞም፡ንዓረዛ አብ ራእሲ ባርያኡ ወሰድዎም።ሓያሎ ካብ አሕዋት ክሰዕቡ ዘይፈተው ሕርጥ ሕርጥ ኢሎም ተረፉ።

ቀሺ ዘርአጽዮን ከአ ብሕማም ተረፉ።አብ መቐውሕ አሰርዎም።ድሕሪ ቕሩብ መዐልቲ አብ ፍርዲ አቐምዎም።አባት ሀይለየሱስ ድማ ቅድም ዘይነበረ ኸሲ አምጺኦም ንማርያም ቆፎ እያ ኢልክምዎ የልዎም።ቀሺ ሓይለኦብ ከአ እምበኣር ሓሰውቲ ምስክር አይትስእኑን እሞ አንገት ይቐጽዐና፡የሎም። መሊሶም እዝስ ከም ዘየልካዮ ይኹን ከምዚ ኢልካ እንተ ትኸውንሲ፡ከም አረሚን ከም ተጋውን ምቕጻርናካ ኔርና፡ ኢሎም ሓድግዎ።

ሓደ ካብታቶም ከምዚ የዘንቱ አሎ፤ድሕርዚ ዓረዛ አብ ራእሲ ባርያኡ አእተውና፡ድንኳኖም ከፊቶም ብማዕጾ ምስ ረአዩና አበይ አለው እዞም ሰይጣናት ኢሎም ሓተቱ።ከምዚ ንሰይጣን ብመልክዑ ርእዮም ዝፈለጥዎን ዘለለይዎን ይመስሉ መልክዕናን መልክዕ ሰይጣንን ሓደ ኩይኑ ተራእዮዎም።

መልክዕና ንመልክዕ ሰይጣን ምሳሌ ከይኑሎም ካብቲ ኩሉ ሰራዊቶም ፍሉይት መልክዕ ሰይጣን ዘሎና ተረኺብና። ደብረ ብዜን ቀዳመ ሰንበት መታን ከይኸዱ፡ብዓርቢ ገስጊሶም ሓሊፎም ከሲሶምና ነበሩ።ፈሪሳውያን ንየሱስ አብ ጲላጦስ ከሲሶም ምስ አሕለፍዎ በቲ ብዓሎም አብ መጋባእያ አይአትውን መታን ከይረኸሱ።ነዚ ቻልዚ አስተብህሎ፡ ከምኡ እዩ ዝመሰል ብዜኖች ምስ ረአዩና ድማ ኸም ይሁዳ ስዒሞም ተቐብሎና።

ሽዑ ራእሲ የሉ፤ካህናት ድማ ኸይኖምለይ መጠምጠሚኦም እማ ግፈፎም፡ቀሚሾም ድማ ቐደዶ ኢሎም አዘዙ። ከምኡ ድማ ገበሩ።ብድሕርዚ አባ ሀይለየሱስ ማርያም፡ቅዱሳን ጻድቃን፡ሰማእታት፡ መላእክቲ ታቦት፡መስቀል፡ስእሊ አዩድሕን አየማልድ ኢልኩም፡ኢሎም ከሰሱ።ራእሲ ድማ የሉ፤ቅዱስ ሚካኤል ዓርቢ-ዓርቢ ንሲኦል ከም ዚዘምታ ንነፍሳት ብአኸናፉ እናተሸሸመ ከም ዘውጽኦምዶ አይትአምኑን ኢኹም ኢሎም ሓተቱ።

ንሕና ድማ ኸምዚ ኢልና መለስናሎም፤መላእኸቲ አገልገልቲ እዮም፡ነቶም ንእግዚአብሄር ዝፈርሁ ኸረድኡን ኸሕግዙን ዝለአኹ እዮም።ንእግዚአብሄር ዘይፈርሁ ግና ኸቐሰፉን መዓት ኬውርዱን ዝለአኩ እዮም፡ነቶም ካብ ፍቓድ እግዚአብሄር ወጺኦም ዝሞቱን ፈሪዱ ንስቓይ ዝሰደዶምን ካብ ሲኦል የውጽኡ ንሲኦል ይዘምቱ ዚብል አብ መጽሐፍ ቅዱስ አይርከብን።ማርያም ከነት፡እቶም ካልአት ጻድቃን ከኑ ኹብ ፍቓድ እግዚአብሄር ዝወጸን ዘይአመንን ከድሕኑ ኪዳን አትዮሎም ዝብል ቃል አብ ብሉይን ሓዲስን ምስክር ሀቡና የልናዮም።ስእልን መስቀልን ድማ ከም ዜድሕን ምስክር ሀቡና፤ስለ ጾም ድማ ዓይኒ፡እዝኒ አካላት ብምልኡ እንተ ጾመ እዩ እምበር፡ካብ እንጌራ ጥራይ ምጻም አይጠቐምን፡ኢልና መለስናሎም። ደጊም በቲ ፈለስቲ ቢዜን ዝጸሐፍዎ **አኸኪብካ** ኪፍረድ ተጀመረ።

እቶም ፈሪዶ ድማ ገለኦም ተአሲርም አብ እምባ ኺድይቡ፡ ገለኦም ኪግረፉ፡ ገለኦም ሞት ይግብኦም፡ ኢሎም ፈረዱ። ሓደ ሽማግሌ ብላታ ሳቀኤል ዝበሃሉ ግና፡እዚ ነገርና ኸምቲ ናይ አይሁድ አብ የሱስ ክርስቶስ እተገበረ ደአ ይመስለኒ ሕጂ ኸአ እዞም ሰባት እዚኦም ብየሱስ ክርስቶስ ዝአምኑ አብዚ ኹሉ ዘብጽሕ እንታይ አልይዎም።ፈቲሕኩም ክትሰድዎም ይረአዩን፡ኢሎም ፈረዱ።

ሓደ ክቡር ሰብአይ ሊቀ ካህናት ሰራዬ (ሰራየ) ሀለቃ ሀይለሚካኤል ዚብሃሉ ድማ መጽሐፍ ዘይመርመሩ ኸይኖም፡ ነቲ ኖህ ካብ ማይ አይሂ ዝደሐነሉ መርከብ ስራሕ ዝበሎ፡ነዚ አብ ቤተ ክርስትያን ዝቐደሶ ታቦት መሲልዎም፡ንኖህ “ግበር ታቦተ በዘትድሕን ቦቱ” ከምዝበሎዶ አይትፈልጡን የሉና። ድሕርዚ እቶም ፈለስቲ ቢዜን ንሎሚ መሓሩልና ዳሕራይ መዐልቲ ግና ከምዚ ናይ ሎም እንተ በደሉ ንሕና አረጋውያን ክንሕሉ ኢና አብ ገዳም ዘሎና እሞ፡እንተ ለአኸናልኩም፡ውርዲ ኹብ ርእስና ዝደሌኹም ግበርዎም የሉ።ራእሲ ድማ፡ ካህናት ዓዲ ሀይሉ ፈታዊየይ እንካ እዮም ንሎምስ ከምሕሮም እዮ፡ሕጂ ሃይማኖት ዶ ቅጽዓት ይሕሸኩም ኢሎም ሓተትዎም።

አሕዋትና ኸአ ንሕናም ካብ ሃይማኖት ነብያትን ሀዋርያትን መአዝ ወጺእና እንተ በልዎም፡ራእሲ ድማ እምበኣርሲ ኹብ ሃይማኖት ነብያትን ሀዋርያትን ፫፻ን ከይትወጹ ተገዘቱ የልዎም፡ንሳቶም ከአ ሕራይ የሉ።ሽዑ ወንጌል ማቴዎስ

መበል ፳፭፡ ፵፩ ፵፯ አንቢቦም፣አገዚቶም ብዘይሎም ከምዚ ነገርዚ እንተ ሰማዕኩልኩም ባዕላትኩም ተፈልጡ ወይለኹም፣ኢሎም ፈቲሐም ናይ ቊርነት አኸፊሎም ሰደድዎም።

ንዓዶም ኪኸዱ ናብ መገዲ እምነት ነብያትን ሀዋርያትን ብጀኻ እምነት እግዚአብሄር እንታይ እምነት ነይርዎም ፫፻፲ ብጀኻ እምነት ስላሴ አብ ኒቅያ ዝገበርዎ ጸሎተ ሃይማኖት እንታይ ነይርዎም በዚ ዘገዙቱና ኢሎም እናሰሐቐ መጹና፣ናብ ዓዲ ዝጸናሕና ኸአ ብሐጎስ ተቐበልናዮም።

እንድሕርዚ ነቲ ብባርነት ብዘይ ሐራ ዝነበሩሉ ስርዓት አቦታትን ልማድን ምግልጋል ቤተ ክርስትያንን ሐደግዎ፣ ብመገዲ ሐራ ወንጌልን ምግልጋሉን ከዱ።ሐያሎ ሰባት ፍልጠት ቃል ወንጌል ዝነበሮም ከአ መታን ካብ ስርዓት አቦታት ከይወጹ ካብ ንብረቶም ከይፍለዩ፣ ንድሕሪት ተመልሱ።ዝኹነ ኹይኑ ምንጋር ቃል እግዚአብሔር ክሳብ ዚሰደዱ፣ ንድሕሪት አይተመልሱን፣ልቢ ፈለስቲ ድማ አይወረዱን፣ ካህናት ከከይዶም እናነገርዎም።

እዚ ኹሉ ኸንገብር ከሎና ኻብ ቤተ ክርስትያን ኢትዮጵያ ክንፍለ አይደሌናን፣ እንተ ተኻለናስ በብቐሩብ ክትሕደስ ጌጋአን ስሕተታን ኪእረም፣አዋልድ ገድለ ተአምር ብሐሳብ ሰብ እተጸሕፈ፣ምስ ቅዱሳት ጽሑፋት ዘይሰማማዕ ክተርፍ ኢና ዝደለና።እዚ ኹሉ ድማ በብቐሩብ አብ ደብረ ቢዜን አብ ሊቃውንቲ አብ ጨጌ፣ አብ አቡን አብ ሀጺይ ዮሀንስ ክነብጽሑ ኢና ዝሐሰብና እምበር ብአና ዓቕሚ ይኸውን ኢልና አይሐሰብናን።

እቲ ዓመት እቲ ምስ ሐለፈ፣ብ፲፰፻፸፬ ክልተ ካብ አሕዋትና ንባጽዕ ወረዱ እም፣ምስ አይተ ሉንዳልን አይተ ላገርን ብዛዕባ ንብረቶምን ምስዳዶምን እንተ ተዘራረቡ፣ንሳቶም ከአ ስለዚ እትጽልኡሉን እትሰጎሑሉን እምነትኩም ጽሑፍኩም ቅድም ንንጉስ አፍልጥዎ፣ምላሹ ኸትሰምዑ የልዎም።ሸዑ እምነቶም ዘበለ አብ ደብዳቤ ጽሑፎም ብኢድ ክልተ አሕዋቶም ቀሺ መድህንን ሀብተጊዮርጊስን ናብ ንጉስ ዮሀንስ ንዓዲ አምሐራ ሰደዱ፣ ንጉስ ከአ አብ ጎጃም ጸንሖም።

ሀለቃ ወልደጊዮርጊስ ቀደም ዚፈልጥዎም ፈታው ማሕበርና ስለ ዝኹኑ፣ደብዳቤኦም ናብ ንጉስ አሕተውሎም።ንጉስ ንእምባጫራ ምስ ተመልሱ ግና፣ንሀለቃ ወልደጊዮርጊስ አሰርዎም፣አሕዋትና ኸአ ዚነግረሎም ስኢኖም ምላሽ ከይረኸቡ ተመልሱ።

ኩነ ድማ ክፍአት ጸላእቲ በርትዔ ኻብ ፈለስቲ፣ኻብ ካህናት፣ካብ መኳንንቲ ኹይኖም ሐቢሮም ናብ ንጉስ ዮሀንስ አትዮም ዘበልናዮን ዘይበልናዮን ወሳሊኹም ከሰሱና።ዘየልናዮን ዘይመጎትናሉን ታቦት ጽዮን አብዚ አይወጸትን፣ማርያም ድንግል ድሕሪ የሱስ ሽዱሽተ ወሊዳ፣ኢሎም አደልዲሎም አበአሱና።

ንጉስ ድማ በታ እምነትና ዝጸሐፍናሎም ቃል፣ብየሱስ ክርስቶስ ዚአምኑ፣ሃይማኖት ስላሴ ዝሐዙ ሰባት እንታይ ገይሮም ኢሎም ምቕባል አብዮምዎም ዝነበሩ፣ሕጂ ንጉስ በዘን ክሲ እዚኤን ጉህዮም፣ ሕጅኩም ናባይ ሰደድዎም ዚብል ማሕተም ደብዳቤ ናብ ሹም ናብ ብላታ ገብረኪዳን ሰደዱ።ካብ እቶም ከሰስቲ ኹሉ ምስጢሩ ዚፈልጥ ፈታዊና ኻብ ትግራይ ቅድሚኦም ዝሐለፈ፣ነገሩ ኹሉ አፍለጠና። ብዛዕባዚ ኸንመክር አብ ቤተ ክርስትያን አብ ሕቡእ መኻን ተአከብና።

ሸዑ ዚበዝሑ በቲ ውዑይ ልቦም አብ ገጽ ንጉስ ንቐም የሉ።ቀሺ ሐይለአብ ግና ሎሚ ተታሕጅና አብ ንጉስ እንተ ኹድና ኸም ዚቐትሉና ፍሉጥ እዩ ወንጌል ከአ ተዓጺያ ትተርፍ።ሕጂ ኸንስደድ እዩ ዚሐይሽ፣ወንጌል ብእዋኑ ኸም ብሐዱሽ በርቲዓ ኸትሰበኽ እያ የለ።በዚ ሰሚሮምዎ ዓቢን ንእሸቶን ካብ ፴ ንላዕሊ ንባሕሪ ተሰዱ፣ ገሊአም ከአ ተረፉ።

ነቶም እተሰዱ ድማ ሚሰዮን ሰዌዴስ ብጽቡቕ ተቀበልዎም። እንተኹነ ሐያሎ ብዓሶ ሞቱ ገሊአም ከአ ደኺሞም ንዓዶም ተመልሱ።እዚ ኹሉ ኪኸውን ከሎ ግና፣ ጸጋ እግዚአብሄር ብሉጽን ዘስተንክርን እዩ። ሐንቲ ሰበይቲ ንሰብአያ ዝዐንቀፈት የልቦን፣ዝኸአለት ትሰደድ፣ዘይከአለት ድማ ናብ ሀገር ትሕባእ ነበረት እምበር።

በ፲፰፻፸፮ ድማ ቀሺ ሐይለ-አብ ስለ ዝሐመመ ሀሩር ምክክል ስኢኑ፡ንሱን ቀሺ ዘርአጽዮንን ቀሺ መድሀንን ኣብ በረኻ ጽላሌ ወርሒ ሐምላን ወርሒ ነሐሴን ኣብ በዓቲ ኸረሙ። ሞገሹም ገብሩ ኣብ ጸዓዘጋ ሰፊሮም ስለ ዝነበሩ ፈሪሆም። መስከረም ኪብሕት፡ ብሕብእብእ ብብዙሕ ጸበባ ንማይ ውዑይ ወረዱ። ብወርሒ ጥቅምቲ ኸአ ትርኩ (ቱርኪ) አራከልበ ወጸ። ሞገሹም ገብሩ ድማ ትግራይም ከዱ። ሸው ደጊም ኣብ ሀገርና ዕረፍቲ ንረክብ ኢሎም ዝባን ከበሳ ደየቡ። እንተኾነ ንጉስ ዮሀንስ ኣብ ክሳድ ዲቃን ኣብ ጎዳጉድን ተቐባቢሎም አጥፍእዎ።

ከም ብሐዱሽ ድማ በ፲፰፻፸፮ ብዙሕ ጭፍራ ካብ ምስሪ ወጺኡ ኣብ ጉራዕ ሰፈረ። ራእሲ ወልደሚካኤል ከአ፡ካብ ንጉስ ዐልዮም ናብ ትርኩ አተው። ሓጋይ ምስ ኩነ ናብ ጉራዕ ተዋጊኦም፡ ትርኩ ተሳቦረ። ድሕሪዚ ንጉስ ዮሀንስ ንደጃች ሀይሉ ኣብ ሐማሴን ሸይሞም ንትግራይም ከዱ።

ራእሲ ወልደሚካኤልን ደጃች ሀይሉን ድማ ብወርሒ ሐምላ ናብ ወክድባ ተዋጊኡ። ራእሲ ሰዒሮም፡ ደጃች ሀይሉ ምስ ስድርኡም ሞቱ። አይተ ላገርን ቀሺ ሐይለ-አብን ሀብተጊዮርጊስን ኣብ ቤተክርስቲያን ዓዲ ቈንጺ እንተ ጸንሕዎም፡ ቀተልዎም። ሀብተጊዮርጊስ ግና በዐረር ውጉእ ክነሱ ትንፋሱ ዝሐለፈት መሲልዎም ሓዲጎምዎ ኸዱ።

ምሽት ምስ ኩነ፡ አዴኡ አልዐለቶ። ድሐር አይተ ሄድንሰትርም ብቃሬዛ አጽዊሮም ንማይ ውዑይ አውረዱዎም እሞ እግዚአብሄር አሕወዮ። ንጸዓዘጋ ፍጹም ጥፍአት ኩነ፡ ደጊም ስደት በርትዔ። እንተኾነ ምሕረት እግዚአብሄር ብዙሕ ስለ ዝኸነ፡ አይተ ሄድንሰትርም ብትብዓት ኣብ ራእሲ ወልደሚካኤል አትዮም። ብዛዕባ እንታይ ከም ዝቐተልዎም ስለ እየቋየቋዎም ንዓበይቲ ጸዓዘጋ ደአ አይትቀበል እምበር ንናእሸቱስ አስተምህር ኢሎም ፈቐዱሎም።

በዚ ኸምዚ ሐርነት ረኸቡ። ኣብ ገለብን ኣብ ምንኩሉን እግዚአብሄር ጽቡቕ ስፋራ አዳለዎሎም። ብሐደ ሸነኽ እንተ ዐጸ ብሐደ ሸነኽ ይኸፈት። ቤት ምህር ንአወዳትን ንአዋልድን ተሰርዔ እሞ እናዐመሩ ኸዱ። ኣብ ምንኩሉ ኺነግዱ ንዝወርዱ ሰባት ከአ ቃል እግዚአብሄር ምሽት ምሽት ይስበኸሎም ነበረ።

ኣብ አግዓር ምስ ራእሲ ወልደሚካኤል ንዝሀደሙ ድማ ቃል እግዚአብሄር ካብ ገለብ ይውሕዞም ነበረ። ኣብ ከበሳ ግና ደሀይ ስብከት ወንጌል ዜውስእ አይነበረን። ናይ ሰላምታ ወረቐት እኳ ኣብ ካልእ ዚኸይድ ናብ አባይ ተስፋይ እንተ ተረኸቡ፡ ሕጅም ናብ ብላታ ገብሩ ወሰድዎም።

ብላታ ገብሩ ድማ ሰላምታ እንተ ተቐባበሉስ ብፍቕሪ ኣብ ወንጌል ከይሰሓቡ፡ መታን ሰብ ኪሰኽኡ ኢሎም ሰየፍዎም። ሸም እግዚአብሄር እናልዐሉ እናመስገኑ ሞቱ። ድማ አቦ ቐሺ ሐይለ-አብ ስለ ዝኸነ እዩ ዝቐተልዎም። እቶም ብዛዕባ ወንጌል እተሰዱ ሰባት ግና ትምሕርቲ እናወሰኹ ብአእምሮ እናደልደሉ እዮም ዝነበሩ። እንተኾነ ኣብኡ እተወልዱ ቀለውዕ ብዙሕት ይሞቱ ነበሩ። ሀብተጊዮርጊስ ሐውና ኸአ ብምክንያት ሕማሙ ዚሐይሽ ምካን ደልዩ ኣብ ምድሪ ቶርዓ ዱዔት ኣብ ዚብሃል ከረን ከይዱ ሞተ።

በ፲፰፻፹፩ ድማ ኹነ፡ ቅድምዚ ገለብ ብምሕረት እግዚአብሄር ከም ዕርዲ ኹይና ዝነበረት ኣብአ ንዝነበሩ አሕዋት ብራእሲ አሉላ ስደት መጸም። ምስ አሕዋቶም ናብ ምንኩሉ ተአከቡ። ካብቶም ተመሀሮ ዝነበሩ ኸአ ገሊኦም ዓድዓዶም ከዱ።

አቐዲሙ እዚ ዓመት እዝ ከይበጽሑ ባሻይ ሀብቱ ዛግር ንኹሎም አኪቡ ኺሕዞም ናይ ተንኩል ሐሳብ ነበሮ። እንተኾነ እቶም አሕዋት፡ንሱ ናብ ገለብ እናመጸ፡ ከከም ዚከአሎም ይኸወልዎ ነበሩ። ንሱ ግና ድሎት እንተ ሰአነሎም ብጉርሑ እንታይ ገይረዮም እዩ ዚሕብኡኒ እናበለ፡ ብጥዑም ዘረባ ይሐባብል ወሬ ይሰድድ ነበረ። ኪብል ኪብል ጃበራ ዚበሃል ስብአይ መንጎኛ ገቢሩ፡ንሱ ኸፉእ ከይገብሮም፡ ንሳቶም ከአ ብደሐን ኪቐበልዎ እምበር ከይሕብእዎ አተአማመኛም።

ብድሕርዚ ናይ ተንኩል ምኽሩ ምስ ወድኤ መታን ኬዘንግገም፤ ከም ልማድ ቀደሙ ምስ ገላውኡ ጥራይ ናብ ገለብ መጸ።ብድሕሪኡ ድማ ናይ ብላታ ገብሩ መጹ።ንጽብሒቱ እቶም ገላው ብላታ ገብሩ፤ አኪብኩም ንኹላቶም ሓዘዎም ኢሉ ናብ ገዛ ሚስቶን ሰደዶም።ንሳቶም ከአ ምኽሩ ተቐቢሎም ናብቲ ገዛ ሚስቶን መጹ።ሽዑ ሓያሎ ካብ እቶም አሕዋት ዕይኡም ኪዐዩ ተዐጢቆም።ብዘንገዑቶም እንታይ ይመጸና ኸየሉ ኣብ ግዳም ጸንሕዎም።

ብኡብኡ ሓደ ካብቶም ዐቀይቲ ንወልደአብ፣ወዲ ኸንቲባ ዘሙይ ሓዘ፣ንሱ ኸአ እንታይ ኢሉኒታ ኢሉ ነዘይ። እቶም ብጮቱ ድማ በሎንዶ እንተበልዎ፣ነፍጢ ተኸኹ ቐተሎ።ሽዑ ጥቕኡ ዝጸንሑ ኸኡት ፍንትይ ኢሎም ዝጸንሑ ኸኡት ፋሕ ኢሎም ሀደሙ።ባሻይ ሀብቱ ድማ ተኸሲ ሰሚዑ። እናጎዩየ መጺኡ ንሚካኤል ነጋስን ንገብረማርያም ሰስንጎስን ንደብሩ እምናይን ንየበቲት ዐይላይ እስጢፋኖስ እተብሃለን አትሐዞም። እንተኹን ኩላቶም ስለ ዘይተታሕዙ፣ከምቲ ዝሓሰበ ስለ ዘይከብሉ አዘዩ ጉሄ።

እዚ ኪኸውን ከሎ፣እቶም ኣብኡ ዝነበሩ ዓበይቲ ካህናት ራእሲ አሉላ ንአይተ ሄድንስትርም ናብ ዓዲ ተኸላይ አምጽአዮም ኢሎምዎ ስለ ዝነበሩ፣ንምኸሉ ሓዲሞም አለው።እዚ ጸበባ እዚ አይረአዩን።ነቶም ኣብኡ ዝጸንሑ ማሕበር ንሰብኡት፣ነንስቲ፣ ግና በቲ ሓጺር ቅነ ብርቱዕ ጸበባ ረኸቡ።

ኩነ ኸአ፣እመቤት ቢያታ ካልሶን ለዋህ አግዓዚት ዝኸና ሰበይቲ፣ ነቶም ሀዲሞም ዘይኸእሉ እኒ ሰጊድ ዘሙይ እኒ ደባስ ነጋሲ፣ገብረማርያም መድህን ምስ ዘርኤ ሓው፣ገብረአብ ግርማይ፣የሱፍ ዘርአጽዮን፣ከም መሓስእ ኣብ ትሕቲ ዓራት ደፊንን ነቶም ዕብይ ዝበሉ ኸም ብልሓተን ዝኸደና ኸዲንን ኣብ ቤተን ሓብአኡም።

ባሻይ ሀብቱ ናብ ቤተን እንተ መጸ፣ተሸበራ እሞ መታን ከይጉርጉረን፣ነቶም ሕቡአት ኬድሕና ኢለን ክልተ ዝአፉ ነፍጢ ሀብአ ዚሓሸ እሞን ምስ ረኸባ ኸአ፣ንምኸሉ ገጸን ሰደድኡም።እንተኹን መገዱ አይፈልጥዎን እዮም እሞ ጸቢብዎም።

እናጎሀዩ ኸለው ፪ ሰባት፣ላባ ኣብ ዚብሃል ርባ ምስ በጽሑ፣መጽዎም።ሰጊድ ከአ ንምንኸሉ እንተ አእቶኹሙና ገንዘብ ክህበኩም እዩ። የሎም እሞ መሪሖምዎም ከዱ።ኣብ ጥቓ ምንኸሉ ሸኻት ቀይሕ ናብ ዚብሃል ስፍራ ምስ በጽሑ ግና ልኡኻት እግዚአብሄር ግዲ ኸይኖም ጠፍእዎም።በዚ ኸምዚ ናብ ምንኸሉ ወጋሕታ አተው።ሽዑ እቶም አሕዋቶም በቲ ጸብብኡምን መከርኡምን ኸይሰምዑ ጸኒሖም፣ብዙሕ ጎሀዩን በኸዩን።

ጎይታና ስቤንሶን ድማ ንዝባን ሓማሴን ደይቦም ኣብ ብላታ ገብሩ አትዮም፣ነቶም ካልአት አፍቲሖም ተመልሱ። ንሚካኤል ነጋሲ ግን ብእሱሩ አትረፉሎም።እንተኹን ኸፍእ ማእሰርቲ አይነበርን፣ኣብ ቤት ፈታዊኡም እዩ ዝጸንሑ።ሽዑ ቐልጢፎም ንምጽዋዕ ወሪዶም ከም ብሓዱሽ ንሓማሴን ደይቦም ከም ብልሓቶምን ኸም ክእለቶምን ዝገበሩ ገይሮም አፍትሕዎ።

እንተኹን መታን ከይጠዕሱ እሞ መሊሶም ከይአስሩሎም፣ ኢሎም ካብ እምባ ደርሆ ምሸት ተላዒሎም፣ ብለይትን መዐልትን ገሰጊሶም ንምንኸሉ አተው።ኣብ ሕማም ክሳዕ ዝበጽሑ ኸኡ፣ግናኹ ጸዕሮም ስለ ዝቐንዖሎም ብዙሕ ተሓጎሱ ንእግዚአብሄር እውን አመስገኑ።ኩላ ማሕበር ድማ ምስኡም ተሓጎሱት።ከምታ ዝፈርህዎ ኸአ፣ብላታ ገብሩ ደድሕሪኡም ዘረባ ረሲዕና፣ንዑ ዝብሉ ልኡኻት ሰደዱ። እሞ አይረኹብዎምን።

ብድሕርዚ ኣብ ገለብ ዝነበሩ ኹሎም አሕዋት ሰብ ሓዳር ኩኑ ተምህሮ ኹኑ ንምኸሉ ገዘዙ።ኣብ ገለብ ዝነበረ ቤት ምህሮ ክሳዕ እዋኑ ተሪፉ ነበረ።እንተኹን ብ፲፰፻፹፱ መንግስቲ ኢጣልያን ወዲኡም ንሓበሻ ይገዝኡ አለው።ስለዚ ኻብቲ ብመንግስቲ ሓበሻ ተሰጉጎም ዝነበሩ፣እንሆ ዘበን ሓራ ኹነሎም።

ዝኹን ኩይኑ መንግስቲ ክርስቶስ ኣብ ዝባን ሓማሴን ከም ፍሬ አድሪ ኸይና ተዘርኤት እሞ፣ብዙሓት ውሉድ ጥምቀት ዚዐርፉላ ኩነት።ማቴ ፲፫፣ ፴፩፣ ፴፪።

ከምቲ ቀሺ ሓይለኡን ዝመኸሮ፡፡እንሆ ወንጌል ብሓራ ይስበኽ ኣሎ፡፡ሓይሉ ኸኣ በብንእሽቶ እናተገልጸ፡፡ፍሬኡ እናበዘሐ ይኸድ ኣሎ፡፡የሱስ ኣብ ከውሒ ዝሰርሖ፡፡መዓዳ ሸኣል ዘይትብርትዖ፡፡ዘይሕይሎ፡፡እቲ መርሖ ዳዊት ዝሓዘ ባዕሉ ኹብ ዘርሖ ሓይሊ ዘለዎ ምዕጻው ዘይከኣሎ፡፡ኣብዚ ደኣ እሙን ይኹን ምግልጋሉ ነፍስወከፍ በቲ ህያብ ጸግኡ ኸከም እተወደሎ፡፡ስብሓት ይኹኖ ነቲ ካብ ነቲ ኹብ ዘለኣለም ንዘለኣለም ህልዊ ዘሎ፡፡

ኣብራሃም ብርሃነ

ምሥጋና፡

ንጋዜጣ ጎብረት፣ ናይ ኤርትራ ሰሙናዊ ጋዜጣ፣ ንጋዜጣ የሓማሴን ድምፅ፣ንጋዜጣ የኤርትራ ድምፅ ወዘተን

ንኡብሳላ ዩኒቨርሲቲ፣

ንኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ፣

ንእንጅነር ምልኣት ሓለፎም፣

ንዶ/ር ኪሮስ ሙሉ፣

ንማማ ዉህበት ተ/ብርሃን፣

ንማማ ሰብለወንጌል ሓጎስ፣

ንኮለኔል ለገሰ ተገኝ ወዘተ ይኹኖም እብል፡፡